

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
BROJ: 85 0 P 078232 25 Rev
Banjaluka, 10.04.2025. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija, Jadranke Stanišić, kao predsjednika vijeća, Davorke Delić i Rose Obradović, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužioca „Tehnomotiv“ d.o.o. Doboj, [...], koga zastupa direktor S.B. i punomoćnik Draženko Lukić, advokat iz Zajedničke advokatske kancelarije „Đorđević“ Doboj, protiv tuženih M.-A. M. i A. M., oboje nepoznatog boravišta, koje zastupa privremeni zastupnik Siniša Mikić, advokat iz Doboja, radi pobijanja pravnih radnji i isplate duga, vrijednost spora 31.000,00 KM, odlučujući o reviziji tužioca izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Doboju broj 85 0 P 078232 24 Gž od 07.11.2024. godine, na sjednici održanoj dana 10.04.2025. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Doboju broj 85 0 P 78232 19 P od 04.09.2024. godine, obavezan je tuženi M.-A.M. (u daljem tekstu prvotuženi) da tužiocu na ime isplate duga (sticanja bez osnova), isplati iznos od 23.504,71 KM sa pripadajućom zateznom kamatom počev od 07.02.2019. godine pa do konačne isplate (stav 1. izreke).

Odbijen je tužbeni zahtjev tužioca da se utvrdi da je Ugovor o poklonu broj OPU-[...] od 01.03.2019. godine, sačinjen kod notara Dijane Brkić, prema tužiocu, „Tehnomotiv“ d.o.o. Doboj, bez pravnog dejstva do visine duga prvotuženog M.(M.) M.-A., prema tužiocu, u iznosu od 23.504,71 KM sa zakonskim zateznim kamatama počev od 07.02.2019. godine pa do isplate, što je tužena M. (M.-A.) A. (u daljem tekstu drugotužena), dužna priznati i trpjeti da tužilac namiri svoja potraživanja u iznosu od 23.222,53 KM sa zakonskim zateznim kamatama počev od 07.02.2019. godine pa do isplate i to prodajom 1/1 dijela nekretnina M. (M.-A.) A. upisanih u „A” listu broj parcele 251/25 I) kućište i dvorište i II) kuća, kućište i dvorište, kuća, sa pripadajućim zemljištem površine 257 m², sve upisano u ZK ulošku broj 1399 KO D., kojim nekretninama po novom premjeru odgovaraju k.č. broj 5634/2 ukupne površine 257 m² upisane u Pl. broj 3278/1 KO D. (stav 2. izreke).

Obavezan je prvotuženi da tužiocu nadoknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 4.834,64 KM (stav 3. izreke).

Stavljeno je van snage rješenje kojim je određena privremena mjera obezbjeđenja broj 85 0 P 078232 19 Mo od 07.03.2019. godine (stav 4. izreke).

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Doboju broj 85 0 P 078232 24 Gž od 07.11.2024. godine, žalba tužioca u odbijajućem dijelu, kao i u odluci o troškovima postupka (stav II, III i IV izreke prvostepene presude) je odbijena i potvrđena presuda Osnovnog suda u Doboju broj 85 0 P 78232 19 P od 04.09.2024. godine.

Odbijen je zahtjev tužioca za naknadu troškova sastava žalbe.

Blagovremeno izjavljenom revizijom drugostepenu presudu u odbijajućem dijelu odluke o tužbenom zahtjevu pobija tužilac, zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana presuda preinači, odnosno ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

Odgovor na reviziju nije podnesen.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužioca da mu prvotuženi da mu po osnovu sticanja bez osnova isplati iznos od 23.504,71 KM sa zakonskom zateznom kamatom, te da se utvrdi da je Ugovor o poklonu broj OPU- [...] od 01.03.2019. godine, sačinjen kod notara Dijane Brkić, bez pravnog dejstva prema tužiocu do visine duga prvotuženog prema tužiocu u iznosu od 23.504,71 KM sa zakonskim zateznim kamatama počev od 07.02.2019. godine pa do isplate, zahtjev da drugotužena prizna i trpi da tužilac namiri svoja potraživanja u iznosu od 23.222,53 KM sa zakonskim zateznim kamatama počev od 07.02.2019. godine pa do isplate i to prodajom 1/1 dijela nekretnina drugotužene upisanih u „A” listu broj parcele 251/25 I) kućište i dvorište i II) kuća, kućište i dvorište, kuća, sa pripadajućim zemljištem površine 257 m², sve upisano u ZK ulošku broj 1399 KO D., kojim nekretninama po novom premjeru odgovaraju k.č. broj 5634/2 ukupne površine 257 m² upisane u Pl. broj 3278/1 KO D., te da se obavežu tuženi da tužiocu nadoknade troškove parničnog postupka.

Raspravljanje u ovoj parnici za isplatu iznosa od 23.504,71 KM, po tužbi podnesenoj 07.02.2019. godine, u kojoj je prvostepeni sud rješenjem od 07.03.2019. godine odredio privremenu mjeru obezbjeđenja zabrane prvotuženom otuđenja i opterećenja ili na drugi način raspolaganja nekretninama upisanim u ZK ulošku broj 1399 KO D., odnosno u Pl. broj 3278 KO D., spojeno je sa parnicom broj 85 0 P 079552 19 P, u kojoj je tužba podnesena 23.02.2019. godine, radi pobijanja pravne radnje prvotuženog i drugotužene - Ugovora o poklonu broj OPU-[...] od 01.03.2019. godine, nakon što je rješenjem Republičke uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove Banja Luka, Područna jedinica Doboj od 12.03.2019. godine odbijen zahtjev Osnovnog suda u Doboju za upis zabilježbe privremene mjere obezbjeđenja (iz razloga što se nekretnine ne vode na prvotuženom, već na drugotuženoj temeljem ugovora o poklonu).

Na osnovu izvedenih dokaza i rezultata cjelokupnog postupka prvostepeni sud je utvrdio: da je prvotuženi u periodu od 19.03.2018. godine do 18.12.2018. godine bio zakonski zastupnik, direktor tužioca, bez ograničenja ovlašćenja i da mu je 20.11.2018. godine, odlukom skupštine društva raskinut ugovor o radu zbog nedostavljanja izvještaja o radu; da je u vremenskom periodu dok je bio zakonski zastupnik tužioca prvotuženi napravio troškove/zaduženja/akontacije po osnovu čekova i plaćanja različitim subjektima, koje troškove nije pravdao, koji prema obračunu

vještaka ekonomske struke iznose 23.504,71 KM; da su u vrijeme podnošenja tužbe 07.02.2019. godine nekretnine upisane u ZK uložak broj 1399 KO D. i Pl. broj 3278 KO D. bile upisane kao posjed i svojina prvotuženog sa dijelom 1/1; da je rješenjem prvostepenog suda broj 85 0 P 078232 19 Mo od 07.03.2019. godine određena privremena mjera obezbjeđenja kojom je zabranjeno prvotuženom da otuđi, optereti ili na drugi način raspolaže navedenim nekretninama, te preduzima bilo kakve radnje na istim do okončanja parničnog postupka; da je rješenjem Republičke uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove Banja Luka, Područna jedinica Doboj broj [...] od 12.03.2019. godine odbijen zahtjev Osnovnog suda u Doboju za upis zabilježbe privremene mjere obezbjeđenja na nekretninama upisanim u ZK uložak broj 1399 KO SP D. iz razloga što prvotuženi nije upisan kao vlasnik predmetnih nekretnina, obzirom da je kao vlasnik istih upisana drugotužena sa dijelom 1/1, na osnovu Ugovora o poklonu od 01.03.2019. godine, kojim su prvotuženi i njegova supruga poklonili nekretnine, i to k.č. br. 251/25 upisana u ZK uložak broj 1399 KO SP D. i k.č. broj 5634/2, upisane u Posjedovni list broj 3278/1 KO D., svojoj kćerki tj. drugotuženoj.

Kod ovako utvrđenog činjeničnog stanja prvostepeni sud nalazi da je u vremenskom periodu dok je bio zakonski zastupnik tužioca - prvotuženi napravio troškove/zaduženja/akontacije po osnovu čekova i plaćanja različitim subjektima, koje troškove nije pravdao, koji prema obračunu vještaka ekonomske struke iznose 23.504,71 KM, te je pozivom na odredbe člana 210. stav 1. i člana 214. Zakona o obligacionim odnosima („Sl. list SFRJ“ broj 29/78, 39/85 i 57/89, te „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04, u daljem tekstu ZOO) obavezao prvotuženog da taj iznos isplati tužiocu, sa zakonskom zateznom kamatom, dok je primjenom odredbe člana 280. stav 1. ZOO, u vezi sa odredbom člana 126. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13 i 27/24, u daljem tekstu: ZPP) odbio zahtjev tužioca da se utvrdi da je Ugovor o poklonu broj OPU-[...] od 01.03.2019. godine bez pravnog dejstva prema tužiocu do visine duga prvotuženog prema tužiocu u iznosu od 23.504,71 KM sa zakonskim zateznim kamatama počev od 07.02.2019. godine pa do isplate, nalazeći da tužilac (na kome je teret dokazivanja) nije dostavio dokaze da li eventualno može da namiri svoje potraživanje na drugi način (npr. da li prvotuženi ima druge nekretnine, da li ima registrovano vozilo, tekući račun i slično), pa da tako nije dokazao da je njegov dužnik tj. prvotuženi insolventan, odnosno da je ugovor o poklonu OPU- [...] od 01.03.2019. godine, sačinjen na štetu tužioca i da usljed preduzete pravne radnje (ugovora o poklonu) prvotuženi nema dovoljno sredstava za ispunjenje povjeriočevog potraživanja.

Drugostepeni sud je žalbu tužioca odbio i prvostepenu presudu u pobijanom dijelu potvrdio, primjenom odredbe člana 226. ZPP.

Drugostepena presuda je pravilna.

Predmet pobijanja po reviziji je drugostepena odluka kojom je odbijen zahtjev tužioca da se utvrdi da je Ugovor o poklonu broj OPU-[...] od 01.03.2019. godine bez pravnog dejstva prema tužiocu do visine duga prvotuženog prema tužiocu u iznosu od 23.504,71 KM sa zakonskim zateznim kamatama, zahtjev da drugotužena prizna i trpi da tužilac namiri svoja prodajom dijela predmetnih nekretnina upisanih u ZK ulošku broj 1399 KO D. na drugotuženoj.

Pobijanje dužnikovih pravnih radnji (član 280. ZOO) je ustanova obligacionog prava putem koje povjerioci u cilju namirenja svojih potraživanja otklanjaju posljedice izvjesnih, punovažnih, imovinsko pravnih raspolaganja svog insolventnog dužnika, naplaćujući ih iz nekih vrijednosti

koje više ne pripadaju dužnikovoj imovini, nego imovini trećih lica, dužnikovih pravnih sljednika na tim vrijednostima.

Neophodne pretpostavke pobijanja su: dospelost i izvršnost potraživanja povjerioca, insolventnost dužnika, svijest o oštećenju povjerioca, te pravna radnja dužnika kojom se umanjuje njegova imovina u korist nekog trećeg lica. Teret dokazivanja navedenih elemenata pobijanja pada na povjerioca koji podiže paulijansku tužbu. Uslov dospelosti za isplatu ispunjen je ako povjerilac na bilo koji način dokaže stvarnu ili i samo vjerovatnu nenaplativost tražbine, odnosno insolventnost dužnika u odnosu na tu tražbinu, koja mora postojati u vrijeme isticanja zahtjeva za pobijanjem. U tom pravcu najjači dokaz je neuspjeh potpunog namirenja utužene izvršne tražbine na dužnikovoj imovini, ali i druge okolnosti iz kojih se izvodi vjerovatna nemogućnost namirenja.

Tužba za pobijanje sadrži dva posebna zahtjeva: prvi, da se određena pravna radnja oglasi bez dejstva i drugi, na koji način i u kom obimu tuženi ima nešto da učini ili trpi radi namirenja povjeriočevog potraživanja. Ako se utvrdi da je osnovan zahtjev po odredbi člana 280. ZOO, pravna radnja gubi dejstvo prema tužiocu u granicama potrebnim za namirenje njegovog potraživanja (član 284. ZOO), čime on stiče obligaciono pravo na osnovu koga može zahtijevati ispunjenje određene činidbe, te da odredi na koji način će se namiriti njegovo potraživanje.

Pravo pobijanja ovlašćuje povjerioca koji ima izvršnu tražbinu čije izvršenje na dužnikovoj imovini nije dovelo do njegovog potpunog namirenja, ili je vjerovatno da do toga neće dovesti, da može pobijati preduzetu pravnu radnju i pod određenim uslovima tražiti da se proglasi da su bez dejstva pravne radnje koje je preduzeo dužnik, a koje se tiču dužnikove imovine. Bitno je da je zbog radnje koja se pobija objektivno došlo do negativne promjene u dužnikovoj imovini tj. da je ona smanjena odnosno da je usljed pobijane radnje namirenje povjerioca otežano ili osujećeno.

Kako je tek u ovoj parnici pravosnažno odlučeno da prvotuženi tužiocu isplati iznos od 23.504,71 KM, po ocjeni ovog suda nisu ispunjeni uslovi iz člana 280. ZOO za usvajanje tužbenog zahtjeva u dijelu kojim tužilac traži da se utvrdi da je Ugovor o poklonu bez pravnog dejstva prema tužiocu do visine duga prvotuženog, prije svega iz razloga što u vrijeme odlučivanja o ovom zahtjevu tužilac nema dospjelu izvršnu tražbinu prema prvotuženom.

Pogrešno revident smatra da je potraživanje prema prvotuženom utvrđeno raskidom ugovora o radu od 20.11.2018. godine, jer tim raskidom nije utvrđena nikakva obaveza prvotuženog prema tužiocu, niti je raskid ugovora prvotuženi potpisao.

Pored nepostojanja dospjelog potraživanja za isplatu, tužilac nije dokazao insolventnost dužnika - prvotuženog i svijest o oštećenju povjerioca, odnosno da je radnja preduzeta na štetu povjerioca. Smatra se da je radnja preduzeta na štetu povjerilaca ako dužnik nema dovoljno sredstva za ispunjenje povjeriočevog potraživanja.

Revizijom se ne dovodi u pitanje pravilnost zaključka nižestepenih sudova da izvedenim dokazima tužilac nije dokazao postojanje ostalih uslova za pobijanje iz člana 280. ZOO. Tužilac nije dokazivao da li ima druge imovine prvotuženog iz koje bi se mogao namiriti (insolventnost dužnika), pa ni da je pravna radnja preduzeta na štetu povjerioca. Sama činjenica da je sud odredio privremenu mjeru obezbjeđenja, te da je boravište tuženih nepoznato, ne govori u prilog tome,

kako pogrešno smatra revident, da je prvotuženi imao namjeru da izbjegne i oteža naplatu potraživanja tužioca.

Nižestepeni sudovi su ocjenom izvedenih dokaza pravilno utvrdili odlučne činjenice u ovoj parnici, za šta su dali valjano obrazloženje, pa se revizijom neosnovano ukazuje na povrede odredaba parničnog postupka iz člana 209. stav 1. u vezi sa članom 8. i članom 191. stav 4. ZPP.

Slijedom navedenog, odlučeno je kao u izreci temeljem odredbe člana 248. ZPP.

Predsjednik vijeća
Jadranka Stanišić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Aćić